

CAPSAICIN RUBRICON!

Egy időben a menzán két darab „Gól” csokoládét is mellékeltek a vacsorához. Reggelhez viszont a tavaly megszokott kiflik és zsömlék helyett Krisztus testét, a kenyeret nyújtják, mert a reggeli adagok egy főre eső költségéből nem futja péksüteményekre. Az est-időben kiadott ételekre beütemezett összegekből viszont két csokira is futott. Am köztudott, hogy rubrikából a pénz átvinni más rubrikába nem szabad.

Nyaranta az idegenforgalmi szezonban a diákokot hőkötőre, a nyári ruhák megvásárlását jelentő feladatokat teljesítenek. Idén az Orvostudományi Egyetem kollégiumának bevétele meghaladta a százezer forintot. Ugyanakkor a kollégiumoktól súlyosan érinti egy megkötés, amelynek értelmében ötvenháromezer forintot csak textilvásárlásra lehet fordítani. Nagyon nagy szükség lett volna a szabadtéri játékok ideje alatt elhasználatos állóeszközök felújítására.

A József Attila Diákotthonban negyszázötven forintot kínai takarót szereztek be. A diákok ezt főlegesen tartják. Mondják, hogy nem volt különösebb szükség ezekre a takarókra, vagy hozathattak volna olcsóbbakat is. Az összegből szobánként három rádiót vehetnének. Vagy két rádiót, s jelentősen bővíthetne a könyvtár, miközben magnetofonnal is rendelkezne a hallgatóság. Vagy egy rádiót és... Vagy nem lehetne felmérni a kollégiumi lakók igényét a beruházások előtt? (megkérdezni őket, hogy mire van inkább szükségük). A fiúdiákotthonban úgy hírlík, hogy csipkés ágyszerítők beszerzésére is sor kerül a közeljövőben.

A rubrikában szereplő pénzmennyiséget az illető intézménynek el kell költetni, mégpedig a kijelölt célra, különben elvesz számára az összeg. Ez az alternatíva arra készítette több kollégiumunkat, hogy a rubrikát kimerítendő az épületeket drapériával vonassák be, ami végeredményben megvédi a falakat a szél és csapadék kártékony hatásától. Az ablakokra vékony, átlátszó és törékeny tapétát fognak feszíteni, melynek előállítását szintén futja a textilkeretből. A különleges anyagot a neves amerikai cég szállítja majd.

S akiken a dolog műlik bizonyára úgy gondolják, hogy mindezeknek az egyszerűtlenségéről azért nem tájékoznak a kollégiumlakók, mert kevés a rádiójuk. Csupán így lehet nyugodt a Rubricon forrásvidéken, e termékeny tájon élők lelkiismerete.

Géza Ferenc

Szegedi szerzők estje

A Tisza Szálló Koncerttermében december 8-án este 7 órakor nagyszabású szerzői esten találkozhat a városban élők irókkal, Szeged irodalom-szerető közönsége. Tizenegy író: Andrásy Lajos, Bárdos Pál, Dér Endre, Fenékel Judit, Lódi Ferenc, Mocsár Gábor, Németh Ferenc, Papp Lajos, Polner Zoltán, Simai Mihály és Tóth Béla művei hangzanak el az est műsorában, amelyen neves fővárosi színművészek: Básti Lajos Kossuth-díjas, Lelkes Dalma, Nagy Attila és Zolnay Zsuzsa működnek közre a versek, elbeszélések tolmácsolóiként.

Az esten minden érdeklődőt szívesen látnak, belépés díjtalan.

Kelemen János:

Egy nyár Itáliában

(Folytatás.)

SANTA MARGHERITA a milliomosok nyaralóhelye. A mi penzionokkal szemben is volt egy luxusvilla. Ebben a villában nevelésködt Oscar menyasszonya. Ez volt az egyik alkalom, hogy közvetlenül érezkelhettem, idegen társadalomban vagyok. Ezt a felszínem mindig mutatja meg! Az emberek kedvesek, barátságosak, segítőkészek — ezt nem egyszer érezhettem saját bőrömmön! — kitűnően öltöznek, gondtalanul élvezik az élet örömeit, szépségeket páratlan adományait: a tenger, a napot, De egyszer feszengve jött be hozzám Oscar, aki különben építész-mérnök volt, kivételesen jömgeljenésű, művelt férfi. Nyakkendőjét igazgatva mesélte, hogy a pandroné-jék, menyasszonya gazdái — a szó is gyűlöletes! — meghívták vacsorára, s most nem tudja, hogy viselkedjen, hogy öltözködjön, hogy társalognon. Először meg se értettem, majd felmerült bennem a „8 és 1/2-nek az a jelente, amikor a gyáros meg akarja vásárolni a Mastroianni alakította író.

Flavio egészítette ki az olasz vendégek sorsát, ő vacsoráznai járt hozzánk. A vele folytatott beszélgetéseim is tanulságosak. Napjaink nacionalista hullámában különösen meglepő, hogy az olaszok többségében nem él nemzeti összetartozás érzése. Ez magyarázható a történelmi körülményekkel — Olaszország csak száz éve egyesült! —, de a nacionalizmussal egy időben s ellenkező irányban ható tendenciával: a közpolitizmus minden nemzeti sajátosságot eltüntető hatásával is.

ERDEKES VOLT megfigyelni, milyen csoportok alakulnak ki a társaságon

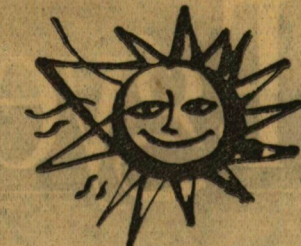
belül. A franciák tizenhatszáz tagú, hanges csoportja rendkívül összetartott, minden közös rendezvényre, kirándulásra, sőt a parti törzshelyünkre is együtt jártunk. Nem fogytak ki a tréfából, az énekből s a francia gloire bűvöletéből sem...

A nyolc tagú török kolónia teljesen magába zárkózott, egyikük sem épített ki komolyabb baráti kapcsolatokat. Mégis népszerűek voltak, némszak népdalaik, hanem elsősorban európaiságuk és nyelvtudásuk miatt. Úgy látszik, érvényes, hogy a kis népek fiai beszélnek legjobban a világnyelvet.

A spanyolok, bár nem alkottak zárt tömböt, sajátos vittek ebbe a hónapba. Egy este, a tengerparton sétálva Angela Suiz azon töprendekedett, miféle csodabogár vagyok, hogy nem hiszek abban, hogy mindez a földi nyomor csak előkészület egy örökkévaló boldogságra, s hajnalig vitatkoztunk Aquinói Tamásról és Kantról.

Mások Maria Jesus kopogott be hozzám, őrmesteri hangon: János! Megyünk a templomba! Ragyogó nap volt, sima tenger, és én félénken mondtam: „Maria Jesus! Baj van! Engem protestánsnak kereszteltek!” Ez nem volt elég érv, bár lecsújtó körülmények számított a lány szemében. „Maria Jesus, még nagyobb baj van, ateista vagyok!” Ez már hatott. Mégis elcipelte a templomba, ahol hallhattam egy prédikációt, hogy milyen nagy bűn az anyagi javakért való sóvárgás. Pedig bennem nagy volt a sóvárgás, hisz még akkor sem kaptam meg az ösztöndíjat.

Sokat hallottam mesélni Spanyolországról. Maria Jesus elmondta, hogy a spanyol nők nem mozdulhatnak ki egyedül hazulról, nem-hogy egyedül menjenek kül-

földre. Akiket én ismerek, csak kivételek. A lány, míg férjhez nem ment, szülei foglya, ha akarátuk ellen tesz valamit, uram bocsá' elköltözik tőlük, másik városba megy dolgozni, az egész társadalom kiveti, mint erkölcstent. Olyan körülmények, amiket mi csak a Bernardo házából ismerünk...

Olaszországban a máj ke-restem. A múlt nagy attrakciói bámulatba ejtettek, látam az Uffizit, a vatikáni múzeumokat, a Foro Romanon egy napot kóboroltam, de az igazi tanulságot, tapasztalatot a hosszú viták vagy pillanatnyi megfigyelések, futó gesztusok, üzletek, városok, állomások képei nyújtották, melyek egy ország, egy társadalom életéről vallottak. Émlékeimben ezért emelkednek ki drámai élességgel az első genovai napok, amikor minden mozdulatammal valami újba ütök, s kevés pénzzel, ismeretlen körülmények között személyes problémáimat kellene megoldanom. Ezért szelidültek pasztellszínűre a történelmi Róma képei, s ezért villan még mindig vakítóan rám a tenger, ahogy utoljára láttam, még egyszer végigrobogva Ligurián, útban Rómából Milánóba, majd hazafelé. A vonatból még egyszer láttam Santa M.-t, felvillant a ház is, ahol láttam, s amelyről tudtam, hogy teljesen kihalt, hisz a háziak Spanyolországban nyaralnak. Így süllyedt szemem előtt a múltba egy nagy élmény, hogy egy hétre Moszkva és Lennigrád utcáin a régi benyomásokat új szorítsák ki, melyek már szintén valószínűtlennek tűnnek, ahogy valószínűtlennek tűnik ez a szüntelen mozgás, váltakozás, az élet.

Vége

József Attila Tudományegyetem

Népköztársasági ösztöndíjasok az 1965/66-os tanévben

A Népköztársasági ösztöndíjasok száma az 1965-66-os tanévben hatvanöt. Az *Allam- és Jogtudományi Karon* az I. fokozatban Bodnár László, Dobi Katalin, Juhász Endre, Lippai Pál, Martonyi János, Pataki Mária, Pintér Mária negyed- illetve Bodóczy Zsuzsanna, Kéry Ildikó és Szabó Péter harmadéves hallgatók; a II. fokozatban Bagi Mária, Fodor János negyed; Ördög Klára, Rábold Gábor, Tóth Erzsébet harmad- és Nagy Endre másodéves hallgatók részesülnek.

A Bölcsészettudományi Karon Kelemen János, Szalán Edit ötödévesek; Ajtonyiné Tichi Katalin, Harmat Márta, Labádi Gizella, Poigár Éva, Révész Mihály és Szoboszlai Ildikó negyedévesek az első; Anderle Ádám, Bonyhai Gábor, Hoczopán Anna, Kiss Aurél ötödévesek; Baróti Tibor, Gyenyizse Pál, Halmos Judit, Hurta Éva, Kelemen

Magdolna, Pálos Emese, Sárosy Mária, Szarvas Erzsébet, Torma József, Tar Ibolya negyedévesek; Aradi Eszter, Bárdos Jenő, Barna Lida, Bíró Zsuzsanna, Földvári László, Gaál Márta, Nikolenyi Gábor, Varga István harmadévesek, illetve Csúri Károly másodéves az Ösztöndíj második fokozatát érdemelték ki.

A Természettudományi Karon az első fokozatban a következők részesültek: Dózsa László, Kiss István, Párdutz Árpád, ötödéves; Buzás István, Galabács Zoltán, Máté Eörs, Németh József negyedéves és Máté Attila másodéves hallgató, míg a második fokozatot Czipri Éva, Farkas József, Kuthy Enikő, Palotás Jolán, Treer Róbert, F. Tóth Lajos ötödéves; Horváth Péter, Schmidt Antal negyedéves; Nagy Péter és Simon Mária másodéves hallgatók kapták meg.

XEROX új sokszorosító gép az Egyetemi Könyvtárban

Furcsa elnevezésű, de igen értékes sokszorosító-gép érkezett alig egy hónapja az egyetemi könyvtárba Angliából. A gép neve XEROX, s a körülbelül 220 ezer forint értékű szerkezet rendkívül gyorsan és praktikusan képes korlátlan mennyiségben lapmá-solatokat készíteni — azonnal nyomdafestékkel. Az eljárás az úgynevezett xerográfia, mely a xerox és graphos görög szavak után magyarul így fordítható: szárazírás. A gép működési elve a film nélküli fényképezésen alapszik, ahol egy nem tartós anyagra, a szelénre készítenek felvételt. Egy-egy szelénről közvetlenül három példány készíthető, de ha azt egy alumíniumlapra összemá-soljuk, akkor erről már vég-

telen számú példányt készíthetünk. A könyvtárnak egyelőre hat darab szelénlappal van, melyeket egymás után tudnak csak használni, hogy mire ismét ugyanarra kerül sor, addigra pihent állapotba kerüljön. A lemezek körül-belül 1000-1500 felvétel után merülnek ki.

A xerográfiai eljárásnak számos előnye van. Gyorsan elvégezhető folyamatosan, eredeti példányok sokszorosítására alkalmas lemez-másolást tud végezni, s használatával elkerülhető a nyomdai szedés, hiszen a kéziratról azonnal nyomdafestékes másolatot ad. Eppen ezért komoly terveket fűznek hozzá az egyetemi oktató- és tanulómunka megkönnyítésében.

N. I.

ESZMECSERE

Nincsen kiút?

Hogyan fogadják szüleid azt a tényt, hogy lassan felnőtt leszel, új benyomásokat szerzel, egyre többet tudsz?

Az értelmiségi: „Igyekszem tanácsaikkal segíteni, bár éppen ez néha kényelmetlenül terhes, mert megfelledeknek arról, hogy már nem tizennégy éves vagyok.”

A munkás: Nehezen nyugodnak bele, sőt kétségbevonják. Mondogadják: — Lehet, hogy többet tudsz, de még nem is éltél! Igaz, szüleid valóban tapasztaltabbak nálam. En viszont műveltebb vagyok. Ha annyit idős leszek, mint most ők, nekem is lesz annyi tapasztalatom.”

Egy másik munkás: „Apám legtöbbször megérti, anyám ritkán. Mindig viszsztatérő szavai: — nekem nem volt lehetőségem továbbtanulni; ne vágj fel!; én nem vagyok egyetemista, mégsem tennék ilyet! De azért még kigyerekeknek néznek. Egyáltalán nem tudok velük őszintén beszélni rágyaimról, töprengéseimről, élményeimről.”

A parasztszármazású: „Elméletben talán örülnek annak, hogy egyre többet tudok. Gyakorlatban csak annyit tudnak ebből, amennyit nyelvükre lefordítok.”

Egy másik parasztszármazású: „Tegnap reggel a szomszéd néni friss földi-eperrrel kedveskedett. Hatvanöt éves, fejkendős, talán

olvasni se tud, de szeretem, mert dolgoz, becsületes. Megkérdezte:

— Mondd csak, a rák olyan, mint a hangya, úgy maszkál az emberben? Az egy állat és rág?

A rák keletkezésének okait a tudósok sem ismerik, mit tehettem? Elmondtam a legújabb tudományos eredményeket, egyszerű. — Talán túl egyszerű — szavakkal, a betegség lényegét, kortünetét, a lehetséges védekezést.”

Vegyük még egyszer figyelmesebben szemügyre a véleményeket! Az első válaszhoz hozzáfűzni való nincs, csak annyi: tehettek! A másodikból kitűnik, hogy a kevésbé művelt szülők csak igen ritkán segíthetik tanácsal gyermekeiket. („S ha tudok, akkor segíteni is akarok a megoldásban.”) (Szerintük a tapasztalat több a tudásnál. A fiatalág kiegyensúlyozottabb álláspontot képvisel. Látja, hogy a tudás és a tapasztalat hívellációs folyamata hosszabb időt vesz igénybe; igyekszik ütemét gyorsítani.)

Lépést tartani a fejlődéssel

Általános tünet, hogy a szülő fél gyermeke nagyobb műveltségétől, jöllehet tudja, sejtje, hogy az emberben elsősorban az erkölcsi tulajdonságok értékelhetők, nem pedig a kifejlesztett szellemi értékek.

Miért fél?

Mert a világ rohamosan

fejlődik, s ez a szülő nem tud, vagy nem akar lépést tartani. Fejlődik ugyan, de ennek is megvan a maga perspektívája. Megragad egy bizonyos fejlődési szinten, természetes dolog, hogy az újat, az idegent ellenségesen fogadják.

„Hasztalan... Halad a világ, ugye én meg csak öregszem magamnak... nem, ne, egy szót se szóljatok, ez így van. Mindig így volt, ennek így kell lenni. Azt tudom, amit tudok, meg amit megszoktam. Nem tudok én már se jobbat, se másformát, gyerekeim, hida is akarnék.” (Fekete Gyula: Erkölmes történet, Kórkép 65, Magvető 1965, 37. lap.)

A harmadik válaszban összegeződik az előző két probléma. A szülők gyermekük érettségét és tapasztalatait egyaránt hiányolják. És itt is előbujnak azok az átkozott szép idők. Az anyagi gond — eről illik hallgatni, pedig éppen ma, éppen a szocializmusban, éppen nálunk nem szabad elhallgatni, — a mindennapi, robotszerűen végzett munka következtében a családi élet a családtagok közötti kapcsolatok beszűkülnek, ugyanakkor a fiatal kezd felnőttné válni, formálódik egyénisége, magára hivatva kénytelen túlköri kialakítani saját feltér-egési rendszerét. Innen adódik az egyetemi ifjúság körében annyira elterjedt szupersubjektívizmus,

Mit értek szupersubjektívizmuson?

Ezek a fiatalok még nem rendelkeznek kifejlődött intellektussal. Meghallgatják a műveltebbek, tapasztaltabbak véleményét, sőt igen gyakran meg is fogadják ezeket.

Ugyanakkor, éppen magárahagyatottságuk következtében — rendszeresen senki sem foglalkozik velük — túlzó, egyéni nézeteket vallanak, túlzó következtetéseket vonnak le. A következmény: az amúgy is töprengő alkatiuk egyre introversitábbá válnak, tehát győtrő problémáikat befelé vetítik, öröklődnek — ez az úgynevezett köldöknézés stádiuma —, s amikor nagyritkán kitérnék belőlük az önémesztő kérdések, akkor csak a negatívumokat említik meg.

A két véletl találok. Létrejön az eltávolodás. Bekövetkezik az elhidegülés.

Az őszinteség vágya és hiánya

Az eddigiekből nyilvánvaló, miért beszél a két parasztfiatal más nyelven szüleitől, az idős nénikével, illetve évfolyamtársaival, tanáraival.

Hányféleképpen lehet valamin, valakinek a nyelvére lefordítani!

Az őszinteség vágya, az őszinteség kényeszerű hiánya.

Pedig a fiatalság igényelne az őszinteséget. Szeretné

közölni gondolatait, de csak azokkal, akik megértik ezeket, sőt mondjuk ki nyíltan, akik rászólálnak erre. „Szégyellik, hogy komolyan gondolkodnak, s így igazi kérdéseikkel egyedül maradnak. A beszélgetés során néhány igen izgalmas kérdéssel át lehetne törni ezt a magányt, s az eredmény az lett, hogy egyik fiatal végül megkérdezte: „Miért élünk ilyen magányban?”

S az a robbanásszerű közléskényszer is ebből adódik: — végre valakivel közölhetem ezeket az egető gondolatokat. Anélkül, hogy szabatos kérdésre vállalkozhatnánk e jelenségnél — azt hiszem, a magyarázatot ifjúságunk öntudatának egy sajátos fejlődés szakaszában, illetve annak spediális adottságaiban kell keresnünk. Ismét csak röviden: Ez az önmagában forrongó, lényegében pozitív eszmék felé tájékozódó — kifelt, társai felé viszont „hallgató” magatartás egy lépés előre azon az úton, amely az új embertípus felé vezet. Hiszen itt már kialakult a közlés vágya, sőt kényszere is, csak ezekben a kis közösségekben (családokban) még nincs olyan légkör, hogy ezt realizálni is lehessen. Most még mindenki külön-külön „tudja a magáét”. De azt hiszem, nincs már messze az az idő, amikor természetes dolog lesz az is, hogy a „hangos beszéd” témájává is válnak ezek a most személyesen titkos kérdések.” (Almási Miklós: Világnézet, Emberiség, fiatalág, Élet és Irodalom, 1960. jan. 29.)

Ereztetted velük műveltségedet?

Szorosán összefügg az előbbi kérdéssel. Talán itt követhető legvilágosabban a társadalmi rétegek fiatalágának eltérő útja, a való-